

ELEGI, -- schi', f. 3. (från grekiskan) 1) Sorge- och klagodikt. — 2) Kontemplativ dikt, hvarti en af vädod och njutning blandad känsla är öfvervägande. [— gie.]

ELEGISK, eléschissk, a. 2. 1) Som har afseende på eller tillhör elegien; som har karakter af elegi. *E. dikt, klagan.*

ELEKTOR, elä'cktärr, m. 3. (uttalas i plur. — örärr) (lat. *Electo*) Valman.

ELEKTORALFÄR, elä'cktoräl'fär, n. 3. Benämning på fär af en ras med utmärkt fin och len ull, som ursprungligen tillhör Spanien, men blifvit förädlad i Sachsen, och deraf fått sitt namn, emedan detta sednare land var kurfurstendöme vid den tid, då spanska fär (af Merinosrasen) der infördes. Man säger äfven *Elektoral-bagge, -tacka, -gumse, -ras*. [Elect.—]

ELEKTORALL, elä'cktoräl'lull, f. 2. sing. Ull af elektoralfär.

ELEKTRICITET, elä'cktrisité't, f. 3. (af gr. *Elektron*, bernsten) 1) Egenskapen hos vissa kroppar, såsom bernsten, harts, glas, m. fl., att, då de gnidas eller andra operationer med dem företagas, draga till sig lätta kroppar och derpå stöta dem ifrån sig, lysa i mörkret, gifva från sig en gnista, då de vidröras med fingret eller med en jerntråd, samt att låta känna en fosforartad lukt och en syrlig smak. — 2) Det ovägbara ämne, hvarigenom elektriska verkningar uppkomma. Elektriska ämnet. *E-en är tvåfaldig: positiv och negativ.* [Elect.—]

ELEKTRICITETSMASKIN, elä'cktrisité'tsmaschi'n, m. 3. Särskilt inrättad maskin, hvarmedelst man med större bekvämlighet kan frambringa de elektriska verkningarna, bestående hufvudsakligen af en kropp, som gnides, rifyget och konduktorn. [Elec — machin.]

ELEKTRICITETSMÄTARE, m. 3. Se *Elektrometer*.

ELEKTRISERA, elä'cktrisera, v. a. 1. 1) Genom gnidning eller meddelning göra en kropp elektricitet verksam. — 2) (fig.) Lifva med glädje, hopp, o. s. v. — *Elektriserande*, n. 4. o. *Elektrisering*, f. 2.

ELEKTRISK, elä'cktrissk, a. 2. 1) Säges om kroppar, som förete elektricitet, kunna elektriseras. *E. kropp, e-t ämne.* — 2) Se *Idioelektrisk*. — 3) Som tillkännagifver elektricitet. *E-t fenomen. E-a verkningar.* — 4) Som medför, innehåller elektriskt ämne. *E. ström.* — 5) Frambringad eller verkande genom elektricitet. *E. stöt. E-t slag. E-t elddon*, bestående af en elektrofor, hvars gnista vid urladdningen antänder vätska, som bildas, i flaskan, af zink och svafvelsyra (kallas äfv. *E. lamp*). *E. stapel*, se *Galvanisk stapel*. — 6) (nat. hist.) *E. Mal*, se *Darrmal*. *E. Rocka*, se *Darrocka*. *E. Äl*, se *Darräl*. *E. Taggbuk*, se *Taggbuk*. [Electrisk.]

ELEKTRODYNAMIK, elä'ckträdynamik', f. 3. (fys.) Läran om lagarna för elektriciteten i rörelse eller de elektriska strömmarnes verkningar på hvarandra och på magnetismen, äfvensom magnetismens på de elektriska strömmarna. [Elec.—]

ELEKTROFOR, elä'ckträfär', m. 3. Messings-tallrik med en deri gjuten massa eller kaka af beck, kolofonium och terpentin, och betäckt med en metallskifva, hvilken kan aftagas som ett lock, och till den ändan är försedd med glashandtag eller silkesnoddar. Om man piskar beccakakan med ett kattskinn eller med ylle, och sätter locket derpå, så uppkommer olika slags elektricitet i tallriken och locket, så att, om de förenas med

en urladdare eller med händerna, samma fenomen uppkomma, som vid en elektricitetsmaskin. [Elect.—]

ELEKTROKEMISK, elä'ckträtjémissk, a. 2. Som har afseende på elektriciteten i dess samband med kemien. [Elec — chem.—]

ELEKTROMAGNETISK, elä'ckträmagnétissk, a. 2. Som tillhör, har afseende på, härrör af ell. verkas genom elektromagnetismen. [Elect.—]

ELEKTROMAGNETISM, elä'ckträmagnétissm, m. 3. 1) De företeelser, som uppkomma af elektricitetens och magnetismens ömsesidiga och förenade verkningar samt lagarna deraf. — 2) Läran om dessa företeelser, och lagarne för de verkningar, genom hvilka de uppkommit. [Elect.—]

ELEKTROMETER, elä'ckträmétr, m. 2. pl. — *metrar*. Instrument, hvarmedelst elektricitetens styrka bestämes. Elektricitetsmätare. [Elect.—]

ELEKTRONEGATIV, elä'cktränegativ', a. 2. (kem.) Benämning på de metaller, som företrädesvis bilda syror. [Elect.—]

ELEKTROPOSITIV, elä'ckträpositiv', a. 2. (kem.) Benämning på de metaller, som företrädesvis bilda saltbaser. [Elect.—]

ELEKTROSKOP, elä'ckträska'p, n. 3. Se *Elektrometer*. [Electroscop.]

ELEKTROSTATIK, elä'ckträstati'k, f. 3. (fys.) Läran om lagarna för elektriciteten i hvila. [Elec.—]

ELEMENT, -- mä'nt, n. 3. (lat. *Elementum*) 1) Grundämne, grundbeståndsdel, enkelt ämne, d. v. s. sådant som icke vidare kan fördelas i enklare ämnen. De Gamle antogo fyra *E-er*: eld, vatten, luft och jord, men hvilka nyare undersökningar likväl visat vara sammansatta. Nu för tiden känner man 35 *E-er*, dels ovägbara ämnen, dels metalloider och metaller. — 2) Det af de fordom antagna fyra grundämnena: eld, vatten, luft och jord, hvaruti ett djur lever. *Vattnet är fiskens, luften fågelns e.* — 3) (fig. a) Sällskap, tidsfördrif, sysselsättning, som bäst öfverensstämmer med en persons böjelse, eller hvarförutan han icke trives. *Jagt, musik är hans e. När han sitter vid spelbordet, då är han i sitt e., i sitt rätta e.* — b) (i plur.) Första grunderna utaf en vetenskap eller konst. *Lära sig e-erna af en vetenskap.* — *Syn. Grunder, Grundlinier, Grunddrag, Grundbegrepp, Första begrepp, Alfabet, Abe.*

ELEMENTÄR, elemäntär, a. 2. (i sammansättningar) 1) Som innehåller eller har afseende på grunderna af en vetenskap, konst, t. ex.: *E-begrepp, -bok, -lära, -logik, -undervisning, -verk*, m. m. — 2) Som angår, har afseende på de fyra elementerna. *E-ände*, benämning på ett slags andar, hvilka efter medeltidens föreställning troddes råda öfver de fyra elementerna: dessa voro Gnomer, Undiner, Sylfer och Salamandrar (se vidare dessa ord). *E-kraft*, den naturkraft, som man föreställde sig hos hvarje af de fyra elementerna. *E-krafterna* voro personifierade i *Elementarandarna*.

ELEMENTARSKOLA, f. 1. Skola, der undervisning lemnas i de första grunderna af vetandet. — *Syn. Primärskola, Folkskola.*

ELEMENTSKAD, elemä'ntskadd, a. 2. (fam.) Se *Sakramentskad*.

ELEMENTÄR, elemäntär', a. 2. Se *Elementar*.

ELEMI, elemi, n. sing. Ett gult, genomskinnligt, mjukt harts, som fås i Vestindien af *Amyris* elemifera. Kallas äfv. Gummi Elemi, Elemikåda, Elemiharts.

ELENDE, m. fl., se *Elände*, m. fl.